

Onderschat de rode huid nooit

Heb je een rode en geïrriteerde huid onder of net naast de huidplak? Dat kan een allergische reactie zijn, is vaak de eerste gedachte. In werkelijkheid leiden andere oorzaken tot huidklachten rondom de stoma. Meestal ontstaan deze klachten door materiaal dat slecht past of onjuist is aangebracht of verwijderd.

Tekst Arnoud Kluiters · Foto Antoni van Leeuwenhoek

De huid rond een stoma is kwetsbaar en daarom is het belangrijk dat de huid gezond blijft. Voor een goede bevestiging van de huidplak moet de huid soepel en glad zijn, niet te droog, maar ook niet te vet. Als je aan de huid trekt of er lang druk op zet, kan dit de huid beschadigen. De huidplak speelt een belangrijke rol: hij beschermt de huid tegen ontlasting of urine en moet daarnaast zweet kunnen opnemen. Ook moet hij makkelijk in gebruik

Denk niet dat lekkages erbij horen

zijn, flexibel zijn, en goed blijven plakken. 'Het allerbelangrijkste is om lekkages te voorkomen,' zegt Sanne Sno. Zij is verpleegkundig specialist op de afdeling dermatologie van het Antoni van Leeuwenziekenhuis in Amsterdam. 'Lekkages kunnen ervoor zorgen dat de huid

geïrriteerd raakt. De huid van je buik is niet gemaakt om met urine of ontlasting in aanraking te komen, want die hebben een andere zuurgraad dan de huid. Urine en ontlasting kunnen bijten en als ze te lang in contact blijven, raakt de huid beschadigd. Daardoor kan de huidplak niet goed blijven zitten en blijven er lekkages ontstaan.'

Allergie, of ...?

Zo'n geïrriteerde huid onder of net naast de huidplak oogt rood en vlekkelig en kan leiden tot jeuk en wondjes. Zou het een contactallergie kunnen zijn, ontstaan als reactie op de gebruikte huidplak, lijm of removerspray? 'Die vraag wordt best vaak aan stomaverpleegkundigen gesteld,' zegt Sanne. 'En op zich is dat niet vreemd. Soms hebben mensen een voorgeschiedenis met een allergie.'

Wie een allergie vermoedt, kan dit testen door elders op het lichaam een stukje van de huidplak aan te brengen. Hetzelfde kun je proberen met lijm en spray. Vertoont je huid geen reactie, dan is er hoogstwaar-

Sanne Sno
Verpleegkundig
specialist dermatologie
Antoni van Leeuwenhoek Amsterdam

schijnlijk iets anders aan de hand. Wel blijft het belangrijk om de oorzaak van de roodheid te achterhalen. 'Twijfel je? Of heb je last van een geïrriteerde huid rond je stoma? Neem dan contact op met je stomaverpleegkundige. Die kan je indien nodig doorverwijzen naar een dermatoloog of allergoloog.'

... een andere oorzaak?

Huiddeskundigen zien vaker dat irritatie ontstaat door slecht passend materiaal of een verkeerde aanbreng- of verwijderingstechniek. Het komt bijvoorbeeld voor dat de huidplak te ruw wordt verwijderd. Mensen doen dit vaak onbewust, vooral wanneer het verwijderen van de plak te routineus wordt. Ze ervaren het niet als ruw omdat ze niet hard of wild trekken, maar als je dagelijks net iets te stevig de pleister verwijdert, raakt de huid geleidelijk beschadigd. 'De huid wordt dan als het ware gestript, soms tot bloedens toe,' vertelt

Sanne. 'Ook kan de spanning tussen huid en huidplak te hoog zijn, bijvoorbeeld door een te volle stomazak. Er staat dan extra trekkracht op, die de huid op den duur kan beschadigen.' Andere mogelijke oorzaken van huidklachten zijn contacteczeem, blootstelling aan vocht, ontsteking van de haarzakjes of decubitus (zie kader).

Hulp inschakelen

'Gelukkig zijn huidklachten meestal goed te behandelen,' zegt Sanne. 'Maar onderschat ze niet! Bij aanhoudende roodheid willen de stomaverpleegkundigen de huid snel én live zien. We bestuderen dan niet alleen de aangedane huid van dichtbij, maar zien dan ook hoe iemand de stoma verzorgt. Zo'n demonstratie levert vaak al veel informatie op, waarna we direct tips kunnen geven. Daarnaast kan het nodig zijn om een kweek of huidbiopt af te nemen.' Om verergering van klachten te voorkomen, kan het nodig zijn om voor

een ander soort huidplak te kiezen. Die zijn er in verschillende soorten en maten, voor ieder type huid of lichaam is er wel iets te kiezen. Ze zijn er in verschillende vormen, en daarnaast zijn er bijvoorbeeld plakken met een bolle uitkeping in het centrum. De stomaverpleegkundige kan beoordelen welk materiaal voor jou het beste geschikt is.'

Spray, lotion of poeder

Sanne: 'Het verschilt per persoon bij welke huidplak een stomadrager zich prettig voelt. De stomaverpleegkundige helpt hierbij. Bij ernstige roodheid kan een dermatoloog of verpleegkundig specialist worden gevraagd om mee te kijken. Afhankelijk van de oorzaak kun je de huid met een spray, lotion of poeder behandelen. Een crème of zalf is te vet en vermindert de kleefkracht van de huidplak. Er zijn overigens wel barrièrecremes speciaal voor gebruik onder stomaplakken.'

